

Sygn. akt III UK 80/14

## POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania I. F.  
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G.  
o przyznanie emerytury,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw  
Publicznych w dniu 19 listopada 2014 r.,  
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 21 listopada 2013 r., sygn. akt III AUa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 września 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział G. uchylił decyzję z dnia 10 sierpnia 2012 r. i odmówił I. F. prawa do emerytury, przyjmując że do 1 stycznia 1999 r. nie został wykazany przez ubezpieczoną wymagany ustawą staż 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W odwołaniu od tej decyzji I. F. podniosła, że na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymowała się wymaganym okresem co najmniej 20 lat ubezpieczenia, w tym 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach oraz osiągnęła wiek 55 lat. Zdaniem ubezpieczonej, organ rentowy jest związany prawomocnym pozytywnym dla ubezpieczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 19 czerwca 2012 r. w sprawie ubezpieczonej przeciwko [...] „S.” S.A. w G. o ustalenie, iż w okresie od 1 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1994 r. pracowała w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z 10 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy w G. Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił odwołanie ubezpieczonej. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawczyni.

I. F. zaskarżyła ten wyrok skargą kasacyjną w całości. Na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. W uzasadnieniu tego wniosku wskazała, „że przede wszystkim wskazać trzeba, że w niniejszej sprawie Sąd drugiej instancji nie odniósł się do wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji ubezpieczonej. Sąd Apelacyjny nie rozstrzygnął bowiem zarzutu naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 244 k.p.c. w z art. 252 k.p.c., który dotyczyły charakteru prawomocnego wyroku jako dokumentu urzędowego oraz związanej z tym kwestii rozkładu ciężaru dowodu. Rozpoznanie tego zarzutu mogło mieć natomiast znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, a tym samym istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia. W przedmiotowej sprawie pojawia się również problem dopuszczalności wystąpienia przez pracownika przeciwko pracodawcy o ustalenie pracy w warunkach szczególnych, jak i kwestia związania organu rentowego oraz sądu prawomocnym orzeczeniem wydanym w konsekwencji uwzględnienia tego rodzaju powództw. W praktyce sądy odwołują się bowiem do treści art. 366 k.p.c. oraz art. 365 k.p.c. i na tej podstawie odmawiają uznania treści prawomocnych wyroków ustalających. To z kolei prowadzi do osłabienia powagi wyroków sądowych i w zasadzie czyni martwym przyjmowane w literaturze i orzecznictwie uprawnienie pracownika do wystąpienia na podstawie art. 189 k.p.c. z powództwem o ustalenie przeciwko byłemu pracodawcy. Uprawnienie to - z uwagi na przyjmowany brak związania organu rentowego treścią tych rozstrzygnięć - wydaje się być jedynie iluzoryczne. Co więcej sądy poprzestają na samym tylko stwierdzeniu braku związania prawomocnym wyrokiem ustalającym pracę w warunkach szczególnych, pomijając zupełnie moc dowodową tych rozstrzygnięć, jako dokumentów urzędowych. Tymczasem taka kwalifikacja orzeczenia ustalającego ma znaczenie dla rozkładu dowodu, który w przypadku rodzaju środka dowodowego ciąży na osobie, która treści dokumentu urzędowego zaprzecza”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z powołaniem się na przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określoną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 i 4 k.p.c., jednak z wniosku nie można precyzyjnie odczytać, czy chodzi o występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, czy występuje potrzeba wykładni przepisu, albo na czym polega oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Już na tej podstawie nie można uznać, że strona skarżąca wykazała istnienie przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., oraz jego związek ze sprawą i skargą

kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468). Obligatoryjnym warunkiem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w myśl art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c. jest sformułowanie zagadnienia prawnego w oparciu o konkretny przepis (przepisy) prawa, wymieniony w zagadnieniu prawnym.

Konstatację tę odnieść należy również do kwestii wykładni prawa. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik powódki nie wskazał jednoznacznie, który przepis wymaga wykładni prawa i w jakim aspekcie budzi on poważne wątpliwości.

Z bogatej judykatury Sądu Najwyższego wynika m.in., że interes prawny w żądaniu ustalenia musi występować w chwili orzekania. Osoby, które nie były stronami i których nie obejmuje z mocy przepisu szczególnego rozszerzona prawomocność materialna wcześniejszego wyroku, nie są pozbawione możliwości realizowania swego prawa we własnej sprawie, także wtedy, gdy łączy się to z kwestionowaniem oceny wyrażonej w innej sprawie w zakresie przesłanek orzekania (wyrok Sądu Najwyższego w sprawie II CSK 143/12 z dnia 27 grudnia 2012 r., LEX nr 1288628).

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego powołania się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej wynika, że w motywach wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania należy zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. Dodatkowo, dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. W judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania

nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wreszcie, aby można było mówić o oczywistej zasadności skargi konieczne jest wskazanie przepisu (przepisów), które zostały naruszone w powyższy sposób.

Niniejsza skarga kasacyjna nie wskazuje na jej oczywistą zasadność w przedstawionym rozumieniu.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.